

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

21^e JAARGANG

WOENSDAG 26 AUGUSTUS 1936

No. 1078

COMMISSIE VAN REDACTIE:

*P. Lieftinck; N. J. Polak; J. Tinbergen; F. de Vries en
H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).*

Assistent-Redacteur: L. R. W. Soutendijk.

*Redactie-adres: Pieter de Hoohweg 122, Rotterdam.
Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.*

*Advertenties voorpagina f 0,50 per regel. Andere pagi-
na's f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens
tarief. Administratie van abonnementen en advertenties:
Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Am-
sterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening
No. 145192.*

*Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 16,—. Abonnementsprijs Economisch-Statis-
tisch Maandbericht f 5,— per jaar. Beide organen samen
f 20,— per jaar. Buitenland en Koloniën resp. f 18,—,
f 6,— en f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cent. Dona-
teurs en leden van het Nederlandsch Economisch Instituut
ontvangen het weekblad en het Maandbericht gratis en
genieten een reductie op de verdere publicaties.*

INHOUD.

	Blz.
DE VERLENGING VAN DE THEERESTRICTIE door <i>Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen</i>	604
De jongste ontwikkeling der fixed investment trusts in Engeland door <i>B. H. A. Meyerink</i>	606
Bezitsveranderingen in de Voor-Aziatische petroleum- gebieden door <i>Dr. Wilhelm Mautner</i>	608
Het internationale cokeskartel	610
De Rijksmiddelen over Juli 1936	611
INGEZONDEN STUKKEN :	
Hoe kan het vreemdelingenverkeer naar Ned.-Indië bevorderd worden?	612
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Beiträge zur Konjunkturlehre en Economische voor- lichting in Nederland bespr. door <i>Dr. H. M. H. A. van der Valk</i>	612
ONTVANGEN BOEKEN	613
MAANDLIJFERS:	
Overzicht van den stand der Rijksmiddelen	614
Statistieken:	
Groothandelsprijzen	616—617
Geldkoersen-Wisselkoersen-Bankstaten	615, 618

ROTTERDAM, 24 AUGUSTUS.

Generaal Smuts, die reeds eerder blijk heeft ge-
geven van een juist kijk op de Europeesche ver-
houdingen, beschouwt den burgeroorlog in Spanje
als een gevolg van de mislukking van de samenwer-
king van den Volkenbond inzake het Italiaansch-
Abessijnsch conflict. De situatie in de Middelland-
sche Zee zou volgens hem veiliger zijn geweest, in-
dien de Volkenbond bewezen had, een krachtig hol-
werk te zijn tegen revolutionnaire en agressieve stroom-
ingen. Indien, zooals de Spaansche regeering voor-
ziet, de strijd lang zal kunnen duren, dan wordt ook
de mogelijkheid van conflicten grooter.

Hebben de laatsten tijd de gebeurtenissen in
Europa de belangstelling voor het Verre Oosten
eenigszins verminderd, verschillende berichten doen
de aandacht weer op de daar hangende problemen
vallen. Zoo hebben Britsche zakenlieden aan den
Wetgeevenden Raad te Singapore verzocht de kwestie
van de Japansche handelspenetratie te willen bestu-
deeren. Ook op de Philippijnen is deze kwestie ur-
gent. Met name nu dit land in 1945 zelfstandig zal
zijn zonder de bescherming van de Vereenigde Sta-
ten. In dit verband worde de aandacht gevestigd op
de verklaring van de Japansche (particuliere) dele-
gatie op de conferentie van het Institute of Pacific
Relations, dat Japan, teneinde den toestand in het
Verre Oosten te stabiliseeren, bereid zou zijn ver-
dragen met Engeland en de Vereenigde Staten te
sluiten, waarbij de onafhankelijkheid en de neutra-
liteit van de Philippijnen voor altijd zou worden ge-
garandeerd. De aangekondigde versterking van de
Nederlandsch-Indische defensie zal deze stabilisatie
van de verhoudingen in het Verre Oosten niet ver-
storen, integendeel eer verstevigen.

Wat den economischen toestand in Ned.-Indië be-
treft, heeft de regeeringsgemachtigde medegedeeld,
dat de gegevens, waarover de Regeering beschikt,
erop wijzen, dat in de Buitengewesten het dieptepunt
van de crisis reeds eenigen tijd is gepasseerd. In an-
dere deelen van de wereld zet de verbetering zich
voort. Het herstel in de Ver. Staten is zeer markant,
terwijl de conjunctuur in Engeland een nieuw hoog-
tepunt heeft bereikt. In verschillende industrielanden
neemt de passiviteit van de handelsbalans toe.

Hoewel de toestand in Zwitserland nog verre van
gunstig is, schijnt ook daar op eenige gebieden
een zeer geringe verbetering in te treden. De
Bondsraad heeft een programma in behandeling
om den uitvoer te vergrooten en om tot geleidelijke
verlaging van te hooge prijzen en loonen te komen.
De in dezelfde richting gedachte wijziging in de
steunregeling hier te lande is eenige weken uitge-
steld. De cijfers van de werkloosheid en van de Rijks-
middelen geven in Nederland nog weinig blijk van
de lichte verbetering, die ook hier schijnt te zijn
ingetreden. De scheepvaart en het havenbedrijf on-
dervinden den gunstigen invloed van den zich uit-
breidenden wereldhandel, die zich uit in stijging der
vrachtprijzen en toenemend verkeer. Vooral de Brit-
sche scheepvaart vertoont een aanmerkelijk herstel.

DE VERLENGING VAN DE THEE-RESTRICTIE.

Uit de dagbladen is reeds bekend geworden, dat over deze verlenging binnenkort interne besprekingen zullen plaats vinden onder de directies der Nederlandsch-Indische thee-ondernemingen, welke zoolwiel hier te lande als in Indië zelf (waar ook verscheidene thee-maatschappijen haar zetel hebben) georganiseerd zijn in een tweetal vereenigingen.

Men weet, dat de thans loopende overeenkomst er eigenlijk een is tusschen de theeproducenten-organisaties van Nederlandsch- en Britsch-Indië benevens Ceylon en dat de betrokken Regeeringen haar volledige medewerking en steun met het oog op de uitvoering der bepalingen aan dit verdrag hebben verleend. Deze overeenkomst werd begin 1933 gesloten; zij trad met ingang van 1 April d.a.v. in werking en haar duur werd bepaald op 5 jaren. Derhalve eindigt zij eerst op ulto. Maart 1938, zoodat men het Internationale Thee Comité niet bepaald kan beschuldigen van traagheid door nu reeds de onderhandelingen over een nieuw verdrag te openen. Er is derhalve gelegenheid om een voor de theecultuur zoo gewichtigen stap als deze ampel te overwegen en het is te hopen, dat de producenten van de gelegenheid om dat te doen ook gebruik zullen maken en niet zonder grondige overweging van de vóór- en nadeelen tot het nemen van een vër-rijkende beslissing overgaan.

Vóór wij verder op de zaak ingaan dienen wij vast te leggen, dat van den aanvang af de onderhandelingen gevoerd zijn door de vertegenwoordigers der belanghebbenden zelve en niet door de Regeeringen. Dat aan dit beginsel niet getornd behoort te worden, zal natuurlijk aan ieder duidelijk zijn.

De belanghebbenden toch leggen zich zelve offers op in de meening, dat die zich zullen betalen. Zij kunnen zelf het beste beoordeelen, hoever die offers moeten gaan. De Regeeringen hebben tot nog toe het juiste standpunt gehuldigd, dat zij de getroffen overeenkomst slechts hebben te toetsen aan het landsbelang en wanneer die vraag bevestigend kon worden beantwoord aan de richtige uitvoering hare medewerking verleen. Weliswaar zijn, blijkens zijn jongste verslag nog twee Regeeringsvertegenwoordigers tot het Internationale Thee Comité toegetreden, nl. voor Nederland (Prof. J. van Gelderen) en Britsch-Indië (de Ceylonneese Regeering was reeds vertegenwoordigd), doch dit behoeft o.i. niets af te doen aan de taak van de Regeeringen, zooals wij die hierboven hebben aangegeven. Zien wij het goed, dan kan de uitbreiding van het Comité aan het onderlinge contact juist ten goede komen, *mits* de verschillende taak van belanghebbenden en de Regeeringen scherp in het oog gehouden wordt.

Eerst in een volgend stadium dienen de Regeeringen te overwegen of door de landelijke uitvoeringsregeling tot nakoming der internationaal aangegane verplichtingen de belangen der producenten onderling behoorlijk zijn geregeld, zoodat bijv. intern geen bepaalde bevoordeeling plaats heeft van de ééne groep ten koste van de andere.

In de bestaande internationale regeling wordt het telken jare opnieuw vast te stellen internationale restrictie-percentages — ter bepaling van den uitvoer der deelnemende landen — toegepast op, of in mindering gebracht van de standaard-quota, die voor de drie deelnemende landen bij den aanvang der restrictie voor haar geheel duur zijn gefixeerd. Zij hadden daartoe de keuze uit hun uitvoer-cijfers van 1929, 1930 of 1931. Nederlandsch-Indië koos het jaar 1931, terwijl Britsch-Indië en Ceylon méér uitvoerden in — en dus kozen — het kalenderjaar 1929.

De volgende cijfers (voor 1934 ontleend aan het laatste verslag van het I.T.C.) toonen aan, dat de uitbreidingsdrang van Nederlandsch-Indië den laatsten tijd *relatief* veel groter is geweest dan in de beide andere landen (in acres):

aanplant	Ned.-Indië	Britsch-Indië	Ceylon ¹⁾
1925	305.095	727.663	422.800
1934 ²⁾	480.420	838.019	494.380
toeneming			
* (acres)	175.325	110.356	71.580
id. in pCt.	57	15	17

Wij zijn hier teruggegaan tot het jaar 1925, omdat thee-heesters na pl.m. 7 jaar op volle productie zijn gekomen.

Nederlandsch-Indië verkeerde dus in een geheel andere positie dan de beide Britsche landen met gevolg, dat Nederlandsch-Indië alleen al wegens de wijze, waarop de standaard-quota zijn vastgesteld, bij het aangaan der internationale overeenkomst het grootste offer heeft gebracht.

Het is niet aan te nemen, dat de Nederlandsch-Indische vertegenwoordigers in het Internationale Thee Comité zich hiervan geen rekenschap hebben gegeven. Nu men echter doende is de toekomst van onze Indische theecultuur voor een *tweede* periode van 5 jaar aan die van Britsch-Indië en Ceylon vast te leggen, is het echter noodig, dat met bovenstaande factor terdege rekening wordt gehouden. Zou dat niet gebeuren en het standaard-quotum gebaseerd *blijven* op den uitvoer van het jaar 1931, dan zou de beknutting der Nederlandsch-Indische theecultuur zwaarder drukken naarmate de restrictie-overeenkomst langer duurt, derhalve een steeds grootere achteruitzetting beteekenen. De natuurlijke expansie is volkomen gestuit, terwijl — dit zullen wij straks zien — de jonge Britsche theegebieden in Oost-Afrika intusschen sterk hebben uitgebreid.

De reële beperking, die Nederlandsch-Indië zich *intern* heeft moeten opleggen om binnen de internationaal-gerestricteerde uitvoer-quota te blijven, is aanzienlijk grooter dan die in Britsch-Indië en Ceylon. Wij geven hieronder de internationale beperkings-percentages met daarnaast de reële restrictie onzer Indische ondernemingen op de haar toegewezen standaard-producties (ondernemingsblad):

restrictiejaar	internationaal	Ned.-Indië (afgerond)
1933/34	15 pCt.	32 pCt.
1934/35	12½ „	35 „
1935/36	17½ „	41½ „
1936/37	17½ „	43½ „

In tegenstelling met wat in Britsch-Indië het geval is, waar afzonderlijke veilingen voor het *binnenlandsche* verbruik worden gehouden en thee bestemd voor den binnenlandschen afzet (dus boven hetgeen internationaal voor uitvoer is toegestaan) nog redelijke prijzen opbrengt, beteekent de binnenlandsche afzet voor Ned.-Indië nagenoeg niets, omdat als gevolg van het overgroot aanbod thee zonder uitvoerlicentie wordt verkocht tegen prijzen, welke de zelfkosten nauwelijks dekken.

De Britsche en Nederlandsche thee-producenten zijn tegenwoordig zulke goede maatjes, dat het niet moeilijk moet zijn om van de Engelschen te weten te komen, hoeveel zij in de afgelopen restrictiejaren reël moesten beperken, resp. hoe groot hun gezamenlijke standaard-producten = productie-capaciteit in de laatste jaren zijn (is) geweest. Het wekt eenige bevreemding, dat deze gegevens aan de Engelsche zijde — voor zoover bekend — nergens gepubliceerd zijn. Toch is het nauwelijks aan te nemen, dat zij den afgevaardigden der Ned.-Indische theecultuur in het I.T.C. niet bekend zouden zijn, want anders zouden zij feitelijk geen grond onder de voeten hebben om verder te onderhandelen. Zonder die gegevens heeft men geen basis en zou men uiteraard in de lucht praten.

¹⁾ Excl. de z.g. „small holdings”, die voor 1925 niet zijn opgegeven.

²⁾ Wij geven hier de cijfers van 1934, omdat die van 1932 niet nauwkeurig bekend zijn en wegens het verbod van uitbreiding van den aanplant, niet veel van die van 1934 kunnen afwijken.

Ned.-Indië zou anders ook uit dezen hoofde ernstig ten achter worden gesteld bij Britsch-Indië en Ceylon en dit kan toch nimmer in de bedoeling van onze Engelsche vrienden liggen. Bovendien moet men niet vergeten, dat die laatsten, die in hun moederland ruwweg de helft van den wereld-uitvoer aan thee opdrieken, onze Nederlandsch-Indische thee als zijnde niet-Britsch *extra* (met 2 pence per Eng. pond) hebben belast, hetgeen de wereldprijzen voor N.-I. thee te Londen natuurlijk ongunstig beïnvloedt. Deze achteruitzetting kost onze Indische cultuur groote inkomsten-bedragen, terwijl de voordeelen, die er óók zijn, zich slechts in een langzaam tempo kunnen voltrekken. Wij bedoelen de toenemende voorkeur voor het Ned.-Indische product in andere landen. De stappen die — naar zoo juist verluidt — de Chineesche Regeering zal doen bij de Britsche tot afschaffing dezer extra-belasting bieden een gunstige gelegenheid voor Nederland om zich daarbij aan te sluiten ten behoeve van Nederlandsch-Indië.

Engeland zelf zal er nimmer toe overgaan om zijn thee zóó zwaar te belasten, dat het verbruik noemenswaard verminderd. Daartoe vormen de inkomsten uit dezen hoofde een te belangrijk deel van het Engelsche budget, zoodat men dan de beroemde kip met de gouden eieren zou slachten. In de meeste andere landen echter is dit nog niet het geval; zelfs in ons eigen land vormt thee een al te dankbaar object voor den fiscus. Als gevolg hiervan is in vele landen het verbruik moeilijk op te voeren zoolang de economische toestanden niet verbeteren. Herhaaldelijk is het voorgekomen, dat wanneer inderdaad het theegebruik toenam (al dan niet wegens de veel geld kostende reclame, die de producenten ook zélf betalen), de betrokken regeering er als de kippen bij was (wij blijven dan in onze vergelijking bij dit gevegelte) om de voordeelen hiervan aan de producenten te ontnemen en te eigen bate aan te wenden in den vorm van een hogere belasting¹⁾

Hoewel dus het wereld-thee-verbruik zeker voor uitbreiding vatbaar is (o.a. in de Vereenigde Staten), dient men zich toch te hoeden voor al te groote verwachtingen onder de omstandigheden, waaronder de wereld thans nog verkeert. Dit moge blijken uit de volgende getallen (overgenomen uit de statistieken van het I.T.C.):

in 1000 Eng. Ponden	1931	1932	1933	1934	1935
Wereld-invoer ²⁾	901.200	889.875	866.228	853.912	873.762
Invoer tot verbruik					
in Engeland ...	462.000	455.000	438.209	432.471	442.950

(Niet vergeten mag worden dat invoer en verbruik elkaar vaak lang niet dekken, doordat bijv. op oude voorraden wordt geteerd, in welk geval het verbruik grooter is dan uit den invoer zou blijken).

Bezien wij daartegenover de wereld-uitvoer-cijfers, dan maant de stijgende tendens bij de niet-restrictie-landen tot groote voorzichtigheid.

in 1000 Eng. Ponden	1931	1932	1933	1934	1935
wereld-uitvoer ...	904.540	932.805	848.832	863.321	840.606
waarvan uit de					
restric. landen . . .	763.507	796.602	702.677	696.464	685.157
waarvan uit niet-					
restric. landen . . .	141.033	136.203	146.155	166.857	155.449

Onder de laatste groep behooren ook de Britsche theegebieden in O.-Afrika: Nyasaland, Kenya, Uganda en Tanganyika, die slechts bereid waren om hunne thee-arealen tijdens de huidige restrictie-periode niet boven een zeker (ruim gekozen) maximum uit te breiden.

Opvallend is de sterk toenemende uitvoer uit deze gebieden, vooral uit Kenya (in 1000 Eng. Pond):

¹⁾ Zoo verhoogde Engeland met ingang van 22 April i.l. alle theerechten met 2 d. per lb.

²⁾ Eigenlijk aanvoer, behalve voor Nederland en Engeland, waarvoor de inklaringen zijn gegeven.

	1931	1932	1933	1934	1935
Nyasaland	1.963	2.574	3.276	4.624	6.043
Kenya	354	700	1.956	2.477	5.052
Uganda	3	13	30	28	38
Tanganyika	1	4	—	11	21
Totaal	2.321	3.291	5.262	7.140	11.154

Het lijkt ons redelijk, dat aan deze enorme uitbreiding van den *uitvoer* bij een eventueele verlenging der huidige overeenkomst paal en perk worde gesteld, want zij doet deels teniet wat Nederlandsch-Indië met enorme opofferingen beperkt:

Uitvoer Ned.-Indië (in 1000 Eng. Ponden).				
1931	1932	1933	1934	1935
173.596	173.644	158.456	141.624	144.708

Het z.g. „outsider“-gevaar ligt o.i. niet zoozeer in het Verre Oosten, als wel in Britsch-Afrika.

De Nederlandsche theebelangen doen waarschijnlijk niet verstandig door zich andermaal voor langen tijd aan de Engelsche te binden. Doet men dat echter wèl, dan moet de eisch worden gesteld van een volkomen samengaan als goede vrienden, waarvan niet de grootste bepaalde voordeelen geniet boven den ander.

Het is dan tevens noodzakelijk, dat een eind kome aan het z.g. carry-over systeem. Tot nog toe was elk land vrij om gedurende de eerste 3 maanden, *extra* uit te voeren wat het in de voorgaande restrictie-periode minder dan de toegestane hoeveelheid geëxporteerd had. Dit schiep voor den handel een bron van onzekerheid, die ten deele teniet deed, wat met de internationale regeling was beoogd, n.l. den handel vooraf zekerheid te verschaffen op hoeveel thee hij kon rekenen. Met dit systeem dient dus gebroken te worden.

Op 31 Maart 1936 bedroegen deze hoeveelheden niet minder dan

(In millioenen Eng. Pond)	
voor Nederlandsch-Indië	14.8
„ Britsch-Indië	4.3 ¹⁾
„ Ceylon	8.2

¹⁾ Voorloopig cijfer.

Britsch-Indië is feitelijk over zijn kwantum heen in verband met grooteren uitvoer over *land* dan verwacht, terwijl Ceylon sinds 1 April i.l. (t/m. Juni) ca. 6 millioen lbs. méér heeft uitgevoerd, klaarblijkelijk om den achterstand in te halen. Dit geschiedde met het oog op de waarschijnlijkheid, dat het ditmaal voor het laatst mogelijk zal zijn. Men is n.l. naar wij vernamen, ernstig doende met het carry-over systeem aan het eind van dit restrictie-jaar te breken.

Voor den enormen achterstand van Nederlandsch-Indië, dat thans reëel ruim 43 pCt. beperken moet, kunnen wij geen verklaring geven. De meeste ondernemingen hebben reeds de grootste moeite om haar producties binnen de gestelde grenzen te houden. Het is echter mogelijk, dat er andere zijn, die de haar toegewezen licenties niet kunnen volmaken en dus klaarblijkelijk te hooge standaard-producties hebben gekregen. Wij kunnen tenminste niet aannemen, dat bij het uitgeven der licenties van eenigen achterstand sprake is.

Thee is tenslotte niet een artikel als tin, dat praktisch onontbeerlijk is geworden. Dientengevolge staat het voor ons vast, dat, zouden de resultaten van de thee-restrictie tot nu toe — van den producentenkant bekeken — beter, m.a.w. de opbrengst-prijzen hooger zijn geweest, de terugslag daarvan op het verbruik zich duidelijker zou hebben voorgedaan.

Het welslagen der thee-restrictie, waarmede allereerst beoogd is om het productie-apparaat in stand te houden en door de tijdelijke moeilijkheden heen te helpen, hangt vóór alles af van het economisch herstel der verbruikslanden, dus voor de helft van Engeland zelf. De hierboven gegeven cijfers van het theegebruik aldaar toonen dezen samenhang wel duidelijk aan. Vandaar dat de restrictie-schroef niet voor-

zichtig genoeg gehanteerd kan worden, wil men zich voor uiteindelijke veel grootere schade behoeden.

Tot besluit onzer beschouwing willen wij volledigheidshalve nog wijzen op het feit, dat onder de huidige omstandigheden de meeste Britsche maatschappijen op een dividend-basis werken, hetgeen van het meerendeel der Ned.-Indische maatschappijen niet gezegd kan worden. De Engelsche consument betaalt voor zijn thee reeds een zeer behoorlijken prijs. In Nederland betaalt de verbruiker een onbehoorlijk hoogen prijs, doch dat komt doordat ons invoerrecht 150 pCt. bedraagt van de netto-opbrengst voor de ondernemingen!

d. K. v. L.

DE JONGSTE ONTWIKKELING DER FIXED INVESTMENT TRUSTS IN ENGELAND.

De merkwaardig snelle opkomst, welke de fixed investment trusts in Engeland sedert drie jaar heeft gekenmerkt¹⁾, blijft zich ook den laatsten tijd voortzetten. Vrijwel elke week wordt door middel van groote advertenties in de bladen de oprichting van een nieuwe fixed trust aangekondigd. Doch niet alleen de quantitative ontwikkeling is krachtig, ook is er een zeer geprononceerde tendens in de ontwikkeling van de wezenelementen van het systeem. Men is nl. van het oorspronkelijke systeem der trusts, die geheel „fixed” waren, geleidelijk — doch vooral in den loop van dit jaar — overgegaan tot de oprichting van trusts, waarvan het effectenbezit „flexible” is. Fixed trusts in den eigenlijken zin des woords, waarbij dus de leiders geen of slechts uiterst weinig wijziging mogen brengen in de aanvankelijk voorgenomen effectenportefeuille, zijn reeds sedert vele maanden niet meer opgericht.

Daarentegen kenmerken de oprichtingen van den laatsten tijd zich, doordat de leiders een steeds grotere bevoegdheid krijgen om wijzigingen in het oorspronkelijke effectenbezit te brengen. De nieuwste creatie, de Investors Flexible Trust, die de bekende „The 15 Moorgate Group of Fixed and Flexible Trusts”²⁾, op 15 Augustus jl. heeft aangekondigd, wordt door de oprichters zelfs aangeprezen, de verdienste te hebben, dat zij „provides a fully flexible investment”. Dit is geen toevallig verschijnsel, hetgeen duidelijk blijkt uit de ontboezeming van „The Times” in verband met de oprichting der Investors Flexible Trust. Het blad (14 Augustus 1936) schrijft nl. typeerend:

„The „fixed” trust movement has now completed its transition from fixity to flexibility, and it is probable that no more fixed trust of the type favoured in the first few years of the movement will be formed until at least the next depression.”³⁾

Dat de leiders bij de I.F.T. dan ook een groote bevoegdheid bij het samenstellen der effectenportefeuille hebben, wordt duidelijk, als men ziet, dat zij een keus kunnen maken uit een lijst van niet minder dan 300 met name genoemde fondsen, van financiële-, handels- en industriele maatschappijen. Voorloopig zijn er hier een zeventig-tal uitgezocht. De beperkingen, die zij zich hierbij hebben op te leggen zijn deze:

1c. er mag niet meer dan 5 pCt. van de totale middelen der trust in één maatschappij belegd worden;

2e. de trust mag niet meer dan 2½ pCt. van het aandeelenkapitaal van één en dezelfde maatschappij bezitten. Binnen deze grenzen hebben de leiders naar

¹⁾ In E.-S.B. van 8 April 1936 hebben wij hiervan een uitvoerige beschrijving gegeven.

²⁾ Alleen deze groep heeft kans gezien in enkele jaren voor meer dan £ 9 miljoen units aan den (kleinen) man te brengen.

³⁾ De laatste woorden zinspelen blijkbaar op het feit, dat de ervaring met de fixed trusts tot nu toe nog slechts reikt over dat gedeelte der conjunctuur-periode, dat zich door stijgende effectenkoersen kenmerkt.

hun prudentie steeds de bevoegdheid mutaties in de effectenportefeuille aan te brengen, indien... de trustee zijn veto niet uitspreekt. Deze formule, welke onlangs ook door de „National” groep is ingevoerd, vormt een belangrijke uitbreiding van de bevoegdheden van den trustee. Vroeger waren deze over het algemeen beperkt, tot het houden van toezicht, of de trustacte door de leiders werd nageleefd en meer dergelijke formeele handelingen.

In de snelheid, waarmede deze ontwikkelingstendenzen in het fixed trust-wezen in Engeland plaats grijpen, hebben de verschillende autoriteiten aanleiding gevonden ook snel op te treden. Zoo heeft reeds in het begin van het jaar een sub-commissie, die door het bestuur van de Stock Exchange benoemd was, een rapport over de fixed trusts uitgebracht, met name over de eischen, waaraan zij zouden moeten voldoen om tot den officieelen beurshandel te worden toegelaten. Een van de conclusies dezer commissie was, dat er zoo snel mogelijk een wettelijke regeling der geheele materie diende te komen om te verhinderen, dat zich misstanden zouden ontwikkelen in het overigens gezond geachte nieuwe beleggingsinstituut voor den kleinen man. Evenmin als het beursbestuur liet de Regeering er gras over groeien. Reeds eind Maart werd door den Board of Trade een departementale commissie benoemd om op zoo breed mogelijke basis de fixed trustbeweging te onderzoeken, met name de wenschelijkheid eener wettelijke regeling.

* * *

Het uitvoerige rapport van deze commissie is thans als Witboek verschenen. Zij is tot de conclusie gekomen, dat er geenszins aanleiding is om de ontwikkeling te bemoeilijken. Integendeel, zij staat sympathiek tegenover de huidige ontwikkelingstendenzen. Deze moet echter in het belang van den kleinen belegger aan een zekere contrôle o.a. door een wettelijke regeling worden onderworpen. De commissie is zich er van bewust, dat men zoo'n jong instituut niet in een al te sterk keurslijf mag dwingen, doch dat men ruimte moet laten voor verdere ontwikkelingsmogelijkheden — hier wordt aan onroerend goed gedacht —, daar de beweging volgens het eenparige oordeel van de commissie nog slechts in haar kinderschoenen staat; een uitspraak die wel de aandacht waard is. Hoewel de commissie meent, dat veel aan de vakkennis, de goede trouw en de financiële standing van de leiders moet worden overgelaten, meent zij toch omtrent sommige onderdeelen verstrekkende en gedetailleerde aanbevelingen te moeten doen, op de eerste plaats ter bescherming van het publiek. De deelnemer in de fixed trust behoort volgens de doelstelling der commissie een soortgelijke wettelijke bescherming te genieten als degene geniet op grond van de Companies Act van 1929, die direct aandeelhouder of obligatiehouder van een maatschappij is. Dit algemeene beginsel wordt in een 35-tal voorschriften resp. groepen van voorschriften nader uitgewerkt.

Allereerst acht de commissie de naam fixed trust ondoeltreffend. Voortaan zal geen nieuw te vormen trust in den hier bedoelden zin nog het woord „fixed” of „flexible” in haar naam mogen voeren. Beide soorten zullen „unit trust” heeten.

Het eerste en voornaamste gebod voor de unit trust zal voortaan zijn, dat hij geregistreerd moet worden. Een soort „ministerieele verklaring van geen zwaart” zooals Nederland die voor N.V.'s kent, wordt ondoelmatig geacht. De commissie achtte het beter om sommige oprichtingscischen wat zwaarder te maken. Dat haar dit ernst geweest is, blijkt o.a. uit haar voorstel om de managers te verplichten voor iedere unit trust, die zij leiden, een depot van niet minder dan £ 20.000 te storten bij den Paymaster-General, een bedrag, dat de commissie eigenlijk ge-

neigd is nog hooger te stellen om vooral leiders van financieele standing te krijgen. Bij bovengenoemden Registrar nu moeten alle documenten en actes betreffende de oprichting, samenstelling en leiding en alle balansen enz. van de trust en van de beheerende maatschappij gedeponereerd worden, en voor het publiek ter inzage liggen. Als dit geschied is, en het depot gestort is, dan geeft de Registrar een „certificate of registration” af. Dan pas mag met den verkoop der units resp. sub-units begonnen worden.

Ook van maatschappijen, of firma's, die zich groepen achten, den vertrouwenspost van het trusteeschap over unit-trusts waar te nemen, wordt „some definite financial standing” geëischt. Vooreerst moeten dergelijke instellingen onder de wetten van het Vereenigd Koninkrijk zijn opgericht; zij moeten daar een bedrijfszetel hebben en haar statuten moeten haar uitdrukkelijk het uitoefenen van trusteezaken toestaan. Bovendien moeten zij een uitgegeven kapitaal hebben van minstens £ 500.000, waarvan minstens £ 250.000 in contanten moet zijn volgestort. Voor de thans bestaande trustees zal dit practisch wel geen moeilijkheden opleveren, daar dat bijna alle grote banken of verzekeringsmaatschappijen zijn.

* *

Adverteeren in kranten, tijdschriften enz., alsmede publiciteit bij wijze van brochures, circulaires enz., is steeds een geliefkoosde vorm geweest bij de fixed trusts om het publiek tot het nemen van units te bewegen. Het is daarom begrijpelijk, dat de commissie ook deze zaak afdoende geregeld wenschte te zien, opdat het publiek niet misleid wordt, doch weet wat het koopt. In dit verband wordt een maatregel voorgesteld, die op het eerste oog wel erg moeilijk uitvoerbaar lijkt, nl. dat alle „offers for sale” volledige gegevens moeten bevatten omtrent de samenstelling van de trust. Wat deze volledigheid beteekent, leert Appendix 2 ons in twaalf secties. Daar hieruit tevens blijkt, welke details de commissie voor de beoordeeling van de soliditeit der unit trusts het meest van belang acht, geven wij de betreffende eischen hier weer:

1. Namen en functies van de „directors and secretary” der management company als ook het volgestorte kapitaal dezer instelling.

2. De trustee behoort op te geven, of, en zoo ja in welke mate, zij verantwoordelijkheid aanvaardt voor het beheer.

3. Eventuele bepalingen uit de trustacte over de verplichtingen der leiding behalve de bij de wet voorgeschrevene.

4. De namen der accountants, hun functies en door wie zij zijn aangewezen.

5. Indien het effectenbezit der trust stemrecht in bepaalde maatschappijen geeft, dan moet blijken door wie de uitoefening dier rechten wordt gecontroleerd en welk recht de unit-houder hierbij heeft.

6. De remuneratie, die de trustee zal ontvangen, en de wijze van berekening daarvan.

7. De onkosten van het beheer, de belooning der management company, en de wijze waarop zij worden berekend. De wijze, waarop voorzien is in de kosten van de leiding gedurende den bestaansduur van de trust. Indien deze laatste geheel ontbreken, of de goedkeuring van trustee of accountants missen, dan moet zulks uit iedere „offer for sale” blijken.

8. Het doel van de trust en de bezittingen, waarin de trust de middelen mag beleggen en heeft belegd. Indien de trust gevormd is om bepaalde aandelen, obligaties, of andere speciale eigendommen te verwerven, dan moeten daaromtrent bijzonderheden worden medegedeeld. Details moeten ook worden weergegeven, of en in hoever de leiders het recht hebben de bezittingen der trust door hypotheek, beleening, verpanding enz. te bezwaren, en of en in hoever zij daarvan gebruik gemaakt hebben.

9. De wijze van berekening van den prijs, waartegen de management company de units wil verkopen; hoeveel hiervan niet gevormd wordt door de werkelijke waarde van de bezittingen der trust, alsmede hoe en door wien bezittingen te dien einde gewaardeerd zijn, resp. in de toekomst steeds zullen worden.

10. Of en zoo ja, in hoever de management company de verplichtingen op zich neemt tot terugkoop van units en subunits; of, hoe en door wien de prijs in dat geval bepaald wordt, alsmede een voorbeeld ter illustratie dezer berekening in geval van onmiddellijken terugkoop.

11. Indien de „offer for sale” gegevens bevat over de huidige of een schatting over de toekomstige inkomsten uit het bezit van de trust of betreffende het rendement, dat de aankoop van een unit oplevert, dan moeten daarbij o.a. de volgende details verstrekt worden:

a. hoe claims, bonussen, agio's, extra-dividenden en andere toevallige baten behandeld zijn resp. behandeld zullen kunnen worden;

b. hoeveel is afgeleid uit normale bronnen van inkomsten;

c. of en zoo ja, hoeveel er van de inkomsten moet worden afgetrokken voor onkosten der leiding;

d. hoe, wanneer en door wien de inkomsten worden verdeeld.

12. Opgegeven moet worden, of en zoo ja, welke bedragen er de laatste twee jaar door de leiding aan promotors betaald zijn, of de managers van plan zijn te betalen uit de middelen der trust; voorts dient vermeld, hoeveel de verkoop der units en sub-units heeft opgebracht en een specificatie daarvan.”

De commissie heeft natuurlijk wel begrepen, dat het niet aanging al deze publiciteitseischen voor elke „offer for sale” te stellen. Dan zouden advertentiecampagnes in kranten en tijdschriften vrijwel onmogelijk gemaakt zijn. Dit nu is geenszins de bedoeling van de commissie. Integendeel, zij blijkt de behoeften der trustleiders ten deze juist aan te voelen, als zij deze in bloemrijke bewoordingen als volgt schildert:

„But in their general appeal to the public the managers of Unit Trusts have found, that information in the fewest possible words must some times be displayed in an attractive form to call the attention of the public to goods or opportunity about which detailed information is contained in a pamphlet or offer for sale.

We feel however, that an emphasis of praise, which in commercial advertising is understood and accepted may lead to misunderstanding in the sale of investments. We have been puzzled to determine in what way the public can be protected from wrong impressions which may be conveyed by advertisements, that may perhaps be entirely proper in selling soap but which are unsuitable for the more serious adventure into investment.

The conclusion we have reached is, that the managers of Unit Trusts should be given reasonable freedom to place their wares in attractive form before the public subject to this stipulation, that if they find it necessary to enter into details in an advertisement, the full particulars required in Appendix 2 must be given.”

Als een advertentie slechts ten doel heeft de aandacht van het publiek te vestigen op het bestaan van de unit-trust, dan behoeft zij niet als een „offer for sale” beschouwd te worden, maar dan mag er niets anders in staan dan:

a. naam en type van de trust;

b. naam en adres van de management company;

c. den aard der toegestane beleggingen;

d. het minimum bedrag, dat er in belegd kan worden;

e. de verklaring, dat volledige inlichtingen aan een bepaald adres kunnen worden verkregen.

Hieruit blijkt wel, dat bij de publiciteit de commissie het beginsel gehuldigd wenschte te zien: volledige openbaarheid, en zoo dit niet mogelijk is, uiterste soberheid.

Een copie van al deze publiciteitsdocumenten moet binnen veertien dagen na de registratie van de unit-trust zelf, doch in ieder geval voor dat met den verkoop der units is begonnen, bij den Registrar worden aangeboden, geteekend door iederen „director” van de management company, en bovendien gezien en goedgekeurd worden door de trustee. Om te voorkomen, dat de Registrar op den duur geen partijtje oud materiaal in zijn archief krijgt, dat niet meer in gebruik is, moet telkens, als er een wijziging in bedoelde documenten komt, een copie op boven omschreven wijze worden ingeleverd.

Als een merkwaardigheid dient in dit verband gememoreerd, dat de commissie het als een van haar idealen beschouwt, dat „hawking” van units bij de wet strafbaar worde gesteld; welke hawking zij zelf omschrijft als „to go from house to house offering for sale”.

* *

Het zou in het bestek van dit artikel te ver voeren om na de gedetailleerde behandeling van de desiderata der commissie in zake de oprichtingsprocedur, de publiciteit en de positie van management company en de trustee, ook de andere onderdelen van het rapport uitvoerig te behandelen. Als algemeene regel kan men zeggen, dat het speciale statuut — rechts-persoonlijkheid krijgen zij niet — dat de unit-trusts zal beheerschen in zijn algemeene beginselen aan de Companies Act is ontleend. Om te voorkomen, dat ingenieuze lieden, zooals het rapport ze qualificeert, deze beginselen zouden gaan ontdruken, en zich onder de Industrial and Provident Societies Act, zouden organiseren onder een anderen rechtsvorm, acht de commissie herziening dezer wet noodzakelijk, met name om de „prospectus” voorschriften in overeenstemming met die van de Companies Act van 1929 te brengen.

Ook heeft de commissie gemeend te moeten voorkomen, dat managers probeeren hun aansprakelijkheden te beperken, die voor hen zouden kunnen voortvloeien uit allerlei nalatigheden, tekortkomingen enz. Met het oog echter op het stadium van de z.g. „infancy”, waarin de beweging nog verkeert, is het niet wenschelijk geoordeeld om bij de oprichting voor de trustacte en andere documenten een vast model voor te schrijven. Sommige onderdelen uit de trustacte, waaraan zij bijzondere waarde hecht, heeft zij echter wel als dwingend recht voor willen schrijven. Hiertoe behoort o.a. een regeling van de overdraagbaarheid van de units resp. sub-units als zijnde van fundamenteel belang voor een vrije beurshandel, en noodzakelijk in verband met de voorstellen om evenals bij de oprichting der unit-trusts ook bij de overdracht van units een bepaald recht ten bate van de schatkist te heffen. Een voor de toekomst der unit trusts belangrijke bepaling dienaangaande bevat Appendix 4 (handelende over Compulsory Provisions of Trusts) in sectie 4 en 5. Wij geven deze twee voorgestelde bepalingen opzettelijk letterlijk weer:

„4. Unless unit (or sub-unit) certificates are bearer documents, the holder of a unit (or sub-unit) shall be entitled to transfer by written instrument, and to require the Trustee, Manager or other registration officer of the Trust to register such transfers on payment of a fee not exceeding, say, 2s 6d for each transfer, and to register the transferee as holder of the unit (or sub-unit) transferred, and to issue to him a new certificate. The register shall be kept by or under the control of the Trustee. Notice of any trust shall not be entered on the register. All transfers shall be free from equities.

5. The Trustee shall be required to accept responsibility for the validity of all certificates for units (and sub-units) signed by or on behalf of the Trustee.”

Ook in zake andere rechten van unit-houders, zooals stemrecht, contrólerecht, rechten bij liquidatie enz. worden regelingen voorgesteld.

Een zeer gewenscht voorschrift is nog, dat Trustee en Management Companies geheel onafhankelijk van elkaar behooren te zijn, een bepaling, die in Nederland op emissie-gebied ook zeer toepasselijk zou zijn.

* *

Hoewel het hier besproken rapport de trustees en vooral de management companies dus in verschillend opzicht erg aan banden legt, is het toch in de betrokken kringen met — men mag wel zeggen — groote ingenomenheid ontvangen. Verschillende management-groepen hebben dit onmiddellijk in de pers bekend gemaakt. De Association of Fixed and Flexible Trust, waarvan op twee na alle leiders van eenige

beteekenis lid zijn, heeft zelfs reeds op 14 Augustus, de dag na de verschijning, het rapport met instemming begroet, en den volke kond gedaan, dat het slechts een kwestie van statutenwijziging zou zijn om alle eischen van de commissie, voor zoover die onder haar machtssfeer liggen — dus behalve die betreffende wetgeving, belasting enz. — voor haar leden verplichtend te stellen. Wel een teeken van een gezonde ontwikkeling van het nieuwe, doch reeds zeer omvangrijke instituut.

B. H. A. MEIJERINK.

BEZITSVERANDERINGEN IN DE VOOR-AZIATISCHE PETROLEUMGEBIEDEN.

De overgang van de meerderheid der aandelen der Mosul Oil Fields, Ltd. uit Italiaansch bezit in handen der internationale, doch voornamelijk Britsche Iraq Petroleum Co. verdient in meer dan een opzicht de aandacht; wegens zijn beteekenis voor de petroleum-industrie, wegens de motieven, die er aan ten grondslag hebben gelegen en wegens zijn gevolgen, ook als machtspolitieke factor.

Meer en meer was men er aan gewend geraakt, in de Mosul Oil Fields, Ltd., waarin — met verschillende bedoelingen — door Engelsch, Fransch, Zwitsersch, Duitsch (resp. Hollandsch) en Italiaansch kapitaal is deelgenomen, een exponent van het streven van Italië naar onafhankelijkheid op het gebied der petroleumvoorziening te zien en de tegenstelling tusschen beide maatschappijen — de Iraq Petroleum Co. was de oudste onderneming en had gehoopt de eenige te blijven, die de Mesopotamische petroleum zou winnen, terwijl de Mosul Oil Fields, Ltd., als concurrente optrad — te beschouwen als bepaald door de Engelsch-Italiaansche tegenstellingen. Want Italië, dat door economische en politieke oorzaken zeer petroleum-hongerig is en het betreunde bij de verdeling der Mesopotamische oorlogsbuit tusschen Engeland, Frankrijk en de Vereenigde Staten te kort gekomen te zijn, had zich langzamerhand in het bezit gesteld van de meerderheid van het aandelenkapitaal en deze enkele maanden geleden vergroot tot meer dan drie vijfden. Echter kon Italië er nauwelijks op rekenen door het verwerven van de aandelenmeerderheid ook de leiding der maatschappij te verkrijgen, want volgens de statuten moet die in Engelsche handen rusten.

Het kapitaal der Mosul Oil Fields, Ltd., bedraagt £ 4 mill., verdeeld in 1 mill. aandelen van £ 1 en 9 mill. aandelen van £ 0.68 (dus $\frac{1}{2}$). De beide soorten zijn echter wat betreft dividend en stemrecht gelijkgesteld. Volgens de laatstbekende cijfers waren van de eerste 989.589 stuks uitgegeven en van de laatste 2.037.300 stuks. Dat bezit was in Mei van dit jaar als volgt over de verschillende belanghebbenden verdeeld:

Nationaliteit	Aantal aand. van £ 1	Aantal aand. van £ 0.68	Samen	
			Aantal	%
Italiaansch	253.345	1.622.500	1.875.845 ¹⁾	62.0
Engelsch	479.431	290.800	770.231 ²⁾	25.4
Duitsch	100.800	36.000	136.800	4.5
Zwitsersch	93.013	4.000	97.013	3.2
Hollandsch ³⁾	—	84.000	84.000	2.8
Fransch	33.000	—	33.000	1.1
Iraksch	30.000	—	30.000	1.0
Totaal	989.589	2.037.300	3.026.889	100.0

¹⁾ Hiervan 975.000 verkregen in het begin van 1936.

²⁾ Hiervan 60.000 verkregen in het begin van 1936.

³⁾ De Hollandsche Mij. „Ferrosstaal”, die deze post bezit, staat in nauwe relatie met Wm. H. Müller & Co., Den Haag, is echter eveneens als dochtermij. van de Gutehoffnungshütte te beschouwen.

De verschillende landen hadden niet met dezelfde oogmerken deelgenomen. Terwijl bij Italië de wensch een eigen petroleumbasis te verkrijgen, den doorslag gaf — in Italië is bijna geen en in Albanië niet veel

olie te vinden, terwijl betreffende Abessinië de laatste, optimistische berichten ook niet zonder meer kunnen worden aanvaard, — ging het bij de Fransche en Zwitsersche deelnemingen vóór alles om een vorm van kapitaalbelegging. Bij de Engelsche was dit ten deele ook het geval, maar hier heeft ook de wensch voorgezetten petroleumzaken te doen en materiaalorders te verkrijgen. Voor de Deutsche deelneming was het laatste gezichtspunt wel van de meeste beteekenis.

De eigenlijke houdster der 46.000 vierkante mijlen omvattende, westelijk van de Tigris gelegen, concessie is evenwel niet de Mosul Oil Fields Ltd., maar de B.O.D., Ltd. (British Oil Development Co., Ltd.), die de concessie had verkregen door de bemoeiingen van den, juist een jaar geleden als concessionaris der Abessijnsche petroleumgebieden veel genoemden heer Rickett. De Mosul Oil Fields, Ltd. zou nu, als holding maatschappij der B.O.D. aandelen, voor de financiering zorgdragen, waartoe vooreerst behoorde de betaling der aan de Regeering verschuldigde kosten en royalties, dan natuurlijk het verkrijgen der middelen voor de exploitatie en voor den bouw van een pijpleiding naar de Middellandsche Zee. Daarvoor zijn, hoewel de jaarlijksche productie voorloopig op 1 miljoen ton werd gesteld — de Iraq Petroleum Co. produceert op haar ten Oosten van de Tigris liggende concessie van 32.000 vierkante mijlen reeds tegen de 4 miljoen ton per jaar —, bedragen noodig, die alleen in zeer kapitaalkrachtige kringen kunnen worden opgebracht.

De moeilijkheid, deze middelen te verkrijgen, heeft er, naar verluidt, toe geleid, dat men de officieele Italiaansche Petroleum Mij., de Azienda Generale Petroli (Agip) voor groote bedragen heeft laten deelnemen. Maar zoo goed als zeker is het, dat de noodzakelijkheid om nieuwe middelen te krijgen, oorzaak is geweest, dat men de Egyptische Regeering optie op 1.500.000 stuks aandelen „A” (van elk £ ½) heeft verleend, waarbij de Regeering de levering van 600.000 ton ruwe olie per jaar werd toegezegd — hetgeen 60 pCt. der oorspronkelijk beoogde productie zou hebben beteekend — welke leverantie tegen kostprijs zou moeten plaatsvinden. Op zich zelf zou het recht om zoo'n hoeveelheid ruwe olie jaarlijks door een deelname van slechts £ 500.000 te verkrijgen, aanlokkelijk zijn. Maar Egypte produceert zelf wat het noodig heeft, bezit twee groote raffinaderijen, — waarvan er één het eigendom is van de Regeering —, die echter zoo'n groote hoeveelheid niet kunnen verwerken, zoodat de Egyptische Regeering, wanneer zij van haar recht gebruik mocht maken, te veel van het goede zou krijgen. (Hierbij blijft de kwestie betreffende de transportmogelijkheden van deze zeer zware en moeilijk door pijpleidingen te bevorderen olie nog buiten beschouwing).

De Egyptische Regeering heeft van haar optie dan ook geen gebruik gemaakt en men is waarschijnlijk gerechtigd de oorzaken hiervan eerder te zoeken in bovenstaande overwegingen dan in de door de Deutsche, Duitsch-Hollandsche en Italiaansche deelhebbers bij een Londensche rechtbank ingediende aanklacht, dat hun en niet de Egyptische Regeering het optierecht toekwam. Een beslissing is in dit proces niet gevallen; het feit evenwel, dat men aan verschillende kanten opties heeft aangeboden, deed, zooals trouwens de heele inhoud van het aanbod aan de Egyptische Regeering, niet van overvloed aan constanten blijken.

Dit kapitaalgebrek, dat zelfs niet voor buitenstaanders verborgen bleef, was natuurlijk voor de Iraq Petroleum Co. geen geheim, en voor haar, die de ontzaglijke kosten, die de exploitatie der Iraqvelden en de bouw van de pijpleiding naar de kust van de Middellandsche Zee hadden meegebracht, beter dan iemand anders kende, was het duidelijk, dat zelfs de Agip, of liever de Italiaansche Regeering, zich de benodigde gelden, die bovendien nog gedeeltelijk in

goudponden te betalen waren, niet gemakkelijk zou kunnen verschaffen. Hier schijnen de onderhandelingen te zijn begonnen, die tot het in het begin genoemde resultaat hebben geleid en waarvan het bekend worden blijkbaar weinig aangenaam voor de belanghebbenden was.

De Iraq Petroleum Co. zelf is de vroegere Turkish Petroleum Co. Op deze maatschappij was de concessie voor de Mesopotamische olie kort voor het uitbreken van den oorlog overgegaan. Destijds zaten daar Deutsche Bank- en Engelsch-Hollandsche oliebelangen in. Na den oorlog kwam zij in Engelsch-Hollandsch-Fransche handen, waarover de Amerikanen weinig gesticht waren. Er ontstond daardoor een lang diplomatiek conflict, totdat een groep Amerikaanse petroleumconcerns tenslotte ook een vierde gedeelte ontving. De verdeling van het bezit is thans als volgt. Elk 23¼ pCt. bezitten de zuiver Engelsche Anglo-Iranian Oil Co. (de vroegere Anglo-Persian Oil Co.), de Koninklijke-Shellgroep (Hollandsch-Engelsch), de Compagnie Française des Pétroles (de officieele Fransche oliemaatschappij) en de Amerikaanse Near East Development Co. (van de oorspronkelijke deelhebbers hebben de meesten zich teruggetrokken, resp. verkochten deze hun deel aan de andere Amerikaanse belanghebbenden, zoodat het kapitaal van de Near East Development Co. en daarmee het Amerikaanse aandeel zich tegenwoordig voor de helft in handen der Standard Oil Co., New Jersey en voor de helft in handen der Socony Vacuum Oil Corp. bevindt). De resterende 5 pCt. waren indertijd voor zijn bemoeiingen bij het verkrijgen der concessie toegewezen aan den heer C. S. Gulbenkian, die destijds in het concern der Koninklijke-Shell een groote rol speelde, maar reeds meer dan tien jaar geleden met Sir Henri Deterding in onmin geraakte. Hij heeft zijn deelneming in een Participations and Investments Ltd. genoemde maatschappij ondergebracht.

De Iraq Petroleum sloot met de regeering van Irak in het jaar 1925 een overeenkomst, die in 1931 werd gewijzigd; zij geeft de Maatschappij het recht gedurende 75 jaar in de vroegere Vilajets Bagdad en Mosoel, ten Oosten van de Tigris, naar olie te zoeken, ze te winnen, te vervoeren, te verwerken en te verkoopen. Van deze regeling was uitgesloten een kleine, vroeger Perzische, later Iraksche grensstrook, de z.g. Transferred Territories, waarop de Anglo-Persian rechten bezat.

In het jaar 1927 werd begonnen met de ontginning der terreinen, die buitengewoon rijk aan olie bleken te zijn. Daarop volgde het begin van den bouw der pijpleiding. De keuze van het tracé leidde tot meningsverschillen tusschen de deelhebbers en klaarblijkelijk ook tusschen de geïnteresseerde regeeringen. De Franschen wenschten Alexandrette of Tripoli als eindpunt der leiding, de Engelschen echter Haifa. Een Salomo's oplossing, zij het een kostbare, werd gevonden; men besloot de leiding bij Haditha aan de Euphraat te splitsen. Eén arm gaat naar Haifa, de tweede naar Tripoli, zoodat één der beide einden der leiding naar de Middellandsche Zeekust op Engelsch, het andere op Fransch mandaatgebied ligt. De leiding werd gebouwd met een capaciteit van 4 miljoen ton ruwe olie per jaar en was nog voor den gestelden tijd voltooid. De Tripoli-arm is sedert Juli 1934, de Haifa-arm sedert begin 1935 in gebruik. De grootste hoeveelheid olie wordt afgenomen door Frankrijk, waar de nieuwe raffinaderijen speciaal voor de verwerking van de Irak-petroleum zijn ingericht. Overeenkomsten tusschen de groote concerns hebben een storenden invloed van de nieuwe olie op de markt voorkomen.

De concessie van de Mosul Oil Fields Ltd. ligt dicht bij de Middellandsche Zeekust, en zelfs al zou deze olie van minder goede kwaliteit zijn dan die van de Iraq Petroleum Co., dan zou ze op een

goden dag een concurrent en een zeer marktbedevende factor kunnen worden. Daarvoor was evenwel noodig, dat de voor de exploitatie vereischte middelen werden bijeengebracht. Die mankeerden, zooals wij zagen en daaraan is het, naar men verzekert, toe te schrijven, dat Italië voeling nam met de Iraq Petroleum Co., om zijn aandeel over te doen. De sancties schijnen de totstandkoming van deze overeenkomst langen tijd te hebben vertraagd.

Als koopster der Italiaansche aandelenmeerderheid treedt niet de Iraq Petroleum Co. zelve op, maar een door haar nog geen jaar geleden in het leven geroepen Petroleum Concessions Ltd. Bedraagt het kapitaal der Iraq Petroleum Co. niet minder dan £ 6½ miljoen, de Petroleum Concessions Ltd. beschikt slechts over £ 100.000 kapitaal en daarvan is, voor zoover bekend, slechts een nominaal bedrag geplaatst. De kapitalisatie kan — en vermoedelijk: zal — zeer snel worden veranderd. In den Raad van Beheer der Petroleum Concessions Ltd. zitten alleen personen, die tot de concerns, die de Iraq Petroleum Co. controleeren en tot de Participations and Investment Co. behooren. Merkwaardig is het, dat de statuten alleen zouden voorzien in het verkrijgen van concessies enz. buiten Irak. Ook dat kan, wanneer het al niet opzettelijk zoo bepaald werd om de werkelijke bedoelingen van de maatschappij te bemantelen, gemakkelijk worden gewijzigd.

Voor de petroleumindustrie beteekent het verwerken van de meerderheid der aandelen van de Mosul Oil Fields Ltd. door de Petroleum Concessions Ltd., resp. de Iraq Petroleum Co., dat de concessie aan de kapitaalkrachtigste petroleumgroepen is gekomen en dat daardoor alle najver tusschen hen is uitgeschakeld; verder dat er voor gezorgd zal worden, dat ook deze olie, als ze eenmaal gewonnen wordt, vlot op de in aanmerking komende markten zal worden ondergebracht. Een afnemer zal deze olie zeker vinden: Italië, dat bij den afstand zijner deelneming voorziening (tegen kostprijs? of met een kleinen toeslag?) met groote hoeveelheden heeft bedongen, en zodoende zonder al te zware geldelijke offers in het bezit zal komen van de voor zijn volkshuishouding en voor zijn leger, vloot en luchtvloot beslist noodzakelijke olie, maar dat ophoudt in de maatschappij een toonaangevende factor te zijn. (De door Italië benoemde leden van den Raad van Beheer zijn al afgetreden).

De Iraq Petroleum Co. bezit nu een monopolie voor de aardolie van Irak, voor zoover deze door concessies werd toegewezen. De Regeering van het land kan op regelmatige en spoedig ook op verder stijgende inkomsten rekenen, want zij zal ongetwijfeld er op staan, dat de concessie ook, zooals in de concessievoorwaarden is bepaald, ontgonnen en geëxploiteerd wordt.

Uit politiek oogpunt bezien, beteekent de transactie een versterking van de Engelsche machtssfeer, de uiteindelijke verzekering van rijke olievelden voor een onderneming, waarin het Engelsche gezichtspunt het sterkst vertegenwoordigd is. Dat het juist Italië was, dat door den verkoop zijner deelneming de Engelsche positie in de olie-industrie en in een deel van Arabië versterkte, geeft aan het geheel een bijzonder tintje.

Maar, niet alleen in Irak, ook in Saoedisch Arabië heeft de Iraq Petroleum Co. de laatste weken een succes kunnen boeken; dit vormde een tegenwicht — niet tegen een Europeeschen, maar tegen een Amerikaanschen concurrent, de Standard Oil Co. of California, die in Voor-Azië bijzonder actief is en daar — op de Bahrein-eilanden en aan de Oostkust van Arabië — reeds voor de petroleumindustrie en -politiek belangrijke resultaten heeft bereikt. Daarover in een volgend artikel meer.

Dr. WILHELM MAUTNER.

HET INTERNATIONALE COKESKARTEL.

Onze medewerker voor steenkolen schrijft ons:

De dagbladen hebben reeds gemeld, dat eindelijk tot stand is gekomen wat genoemd mag worden de voorlooper van een uiteindelijke entente voor den geheelen Europeeschen kolonmijnbouw, nl. een afspraak ter zake van markten, quota en minimumprijzen, waarheen en tot welke de mijncoques voortaan geleverd zal worden. Men heeft tenslotte ingezien, dat de financieele schaden, die met een prijzenoorlog verbonden zijn, in geen redelijke verhouding staan tot de kwantitatieve winst, die met deze methode bereikt kan worden. Algemeen wint de overtuiging onder de producenten veld, dat de zoo hoog gestegen nood van den mijnbouw slechts door bepaalde afspraken ten aanzien van prijzen en markten overwonnen kan worden.

De omstandigheden voor een aaneensluiting van de producenten waren en zijn gunstig. Voor coques heerscht, voornamelijk in Engeland, zeer groote vraag. De hoogovens werken bijna alle weer op volle kracht en ook zonder de plaats gevonden prijsafpraak zouden de prijzen gestegen zijn.

Zoo is dan tot stand gekomen een internationaal kartel, dat den verkoop en den export van mijncoques regelt, waartoe op vergaderingen in Londen, Brussel en Hamburg de grondslag is gelegd. Het kartel omvat de producties van het Vereenigd Koninkrijk, Duitschland, Nederland, België en Polen en de quota voor elk dier landen zijn als volgt:

Duitschland	53 pCt.	België	7 pCt.
Ver. Koninkrijk	...	21	Polen	2
Nederland	17			

De minimumprijs voor coques f.o.b. zeehaven is vastgesteld op 19/6 per ton van 1015 kg voor het Vereenigd Koninkrijk (Durham) en Duitschland, terwijl Nederland en België voor 19/- f.o.b. zeehaven mogen leveren, en Polen voor 17/6 f.o.b. zeehaven. De lagere prijzen houden, althans voor wat Nederland en België betreft, geen verband met de kwaliteit, die, zooals alle insiders weten, wat Nederland en België betreft, gelijkwaardig is aan de Duitsche en Engelsche mijncoques.

De basis voor de quotaverdeeling zou geweest zijn de uitvoer over de jaren 1934 en 1935, terwijl de duur van de overeenkomst drie jaar moet zijn. De bedoeling van de Conventie is een redelijke prijspolitiek te volgen, die er op gericht is, dat de coquesprijzen in een behoorlijke verhouding zullen staan tot de kolonprijzen en de bewegingen op de kolonmarkt zullen volgen. Als naastliggende overweging voor de vorming van een kartel komen de coqueskolen, d.i. de grondstof, waaruit de coques wordt gemaakt.

Het gevoelen is algemeen, dat, wanneer het niet gelukt de coqueskolen mede in de overeenkomst te betrekken, de Cokesconventie geen duurzaam bestaan kan hebben, omdat immers bij vele buitenlandsche grootconsumenten van coques het verlangen wakker zal worden bij lage coqueskolonprijzen deze grondstof te betrekken en zelf de coques te gaan maken, in plaats van de klare coques te koopen. Dit zou niet alleen een tijdelijk, doch een blijvend euvel worden, omdat door de schepping van nieuwe coquesovens de noodzaak voor de consumenten van coques bestaat, deze ovens rendabel te maken, d.i. coqueskolen te blijven betrekken in plaats van het eindproduct te koopen. Te hooge coquesprijzen derhalve en te lage coqueskolonprijzen moeten noodzakelijkerwijze tot gevolg hebben, dat de Cokesconventie ter ziele gaat.

Wanneer derhalve eenmaal de coqueskolen in de thans opgerichte, zij het ook nog niet door allen onderteekende, Cokesconventie zullen zijn opgenomen, kan men gaan denken aan de uitbreiding tot een algemeene Kolonconventie.

Tegen dien tijd zullen ook de Polen, die niet altijd even gewillige onderhandelaars geweest zijn, wel het

belang voelen, dat aaneensluiting alleen tot redelijke resultaten voor den mijnbouw leiden kan.

In het belang der verschillende industrieën zelf, die cokes als grondstof voor haar fabrikaten verwerken, is het te hopen, dat de gemaakte afspraak duurzaam moge zijn, omdat door een vaste, uniforme verkoopspolitiek van cokes bereikt wordt, dat er stabiliteit in de prijzen komt, waarbij de verbruikers ten zeerste gebaat zijn, en vooral ook omdat het in de bedoeling ligt geen hoogere prijzen te verlangen dan die, welke door de kolenpositie in het algemeen geboden worden, dat wil dus zeggen zulke prijzen, waarbij de mijnbouw een behoorlijk bestaan kan leiden.

DE RIJKSMIDDELEN OVER JULI 1936.

Uit het in dit nummer voorkomende overzicht van den stand der Rijksmiddelen op ultimo Juli jl. blijkt, dat het tweede halfjaar slecht heeft ingezet, althans voor wat de niet-directe belastingen betreft. De maandcijfers vermelden toch een opbrengst aan „overige middelen” van f 28.147.000, waarbij moet worden bedacht, dat de ontvangsten in Juli 1935 f 32.061.600 hebben bedragen en het evenredig deel der raming f 30.960.400 belooft. De teruggang bedroeg derhalve f 3.914.600. De opbrengst was ditmaal dus zeer laag, vooral, als men bedenkt, dat Juli in den regel een hoogere opbrengst geeft dan de overige maanden, terwijl thans zelfs de gemiddelde maandraming niet werd gehaald (tekort f 2.813.400). De sterke daling van het totaal-cijfer zat voornamelijk in de dividend- en tantiëmebelasting en de invoerrechten. Een hooger opbrengstcijfer vertoonden het statistiekrecht, de zout-, de geslachten en de gedistilleerdaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de couponbelasting, de zegelrechten en de successierechten. De andere belastingen brachten minder op. De gemiddelde maandraming werd slechts overtroffen bij de dividend- en tantiëmebelasting, het statistiekrecht, den geslachtaccijns, den bieraccijns, de couponbelasting en de loodsgelden.

De totale opbrengst van de eerste zeven maanden van 1936 bedraagt f 204.127.500 tegen f 212.776.300 in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar en bij een evenredige raming van f 216.722.900. Slechts vier middelen (het statistiekrecht, de geslachtaccijns, de omzetbelasting en de couponbelasting) brachten meer op dan in 1935; de raming werd bij vijf middelen overschreden (het statistiekrecht, de geslachtaccijns, de bieraccijns, de couponbelasting en de loodsgelden).

Bij nadere analyse valt vooreerst op de vrij diepe inzinking, welke de dividend- en tantiëmebelasting vertoonde; een ontvangst van f 1.777.800 (of f 1.354.600 minder dan in Juli 1935) is voor de zevende maand van het jaar, die voor dit middel in den regel de ruimste baten geeft, buitengewoon laag. Natuurlijk is het mogelijk, dat er eenige vertraging in den aanslag is gekomen en dat het verlies nog geheel of gedeeltelijk wordt ingehaald, doch erg mooi ziet het er niet uit; in de verstreken maanden is reeds een achterstand ontstaan van f 1.221.200.

Ook de invoerrechten maken ditmaal een slecht figuur. Weliswaar waren de ontvangsten van Juli 1935 aan den hoogen kant, maar de teruggang bedraagt niet minder dan f 2.187.700 en een ontvangst van f 5.767.100 is dan ook zeer laag (in de laatste vier jaren was alleen de opbrengst van Februari 1935 nog geringer). Er is thans een geringe benzine-invoer in verband met eerder gemaakten voorraad. Het voordeelig saldo, in het eerste halfjaar verkregen door de gunstige ontvangsten der maanden Maart t/m. Mei, werd door den tegenvaller van de afgelopen maand in een nadeelig verschil omgezet (van f 1.286.000). Ook de raming werd in de eerste zeven maanden niet bereikt (tekort f 236.100). Daarentegen gaf het statistiekrecht in de afgelopen maand een surplus van f 11.900, waardoor de in de voor-

afgaande maanden bereikte voorsprong opliep tot f 34.100.

De accijnzen vertoonden weer een onderling verschillend beeld. Het zout leverde f 30.000 méér, doch de ontvangsten waren in Juli 1935 buitengewoon laag; op zichzelf beschouwd was de opbrengst der afgelopen maand ook nog vrij gering (f 43.000 minder dan de raming). Met den geslachtaccijns gaat het den laatsten tijd goed; ditmaal kon f 83.300 worden geboekt boven de ontvangsten van Juli 1935 en werd de maandraming met f 118.100 overschreden, dank zij de prijsstijging van het rundvleesch en het toegenomen verbruik daarvan. In de daling van den wijnaccijns komt de verlaging der procenten bij de wet van 13 September 1935 (Staatsblad No. 548) tot uitdrukking. De gedistilleerdaccijns gaf ditmaal een toeneming in opbrengst te zien (van f 311.300), doch de ontvangst van Juli 1935 was buitengewoon laag; bovendien vielen in Juli 1936 vijf wekelijkse crediettermijnen tegen vier in Juli 1935. Niettegenstaande den belangrijken vooruitgang werd de gemiddelde maandraming in de afgelopen maand niet bereikt (nadeelig verschil f 49.100). Het verbruik blijft afnemen. Hetzelfde geldt in versterkte mate voor den bieraccijns; de afgelopen maand leverde f 127.600 minder op dan in 1935, waardoor de achterstand over de reeds verstreken maanden steeg tot f 578.500. Niettemin moet hierbij worden opgemerkt, dat de opbrengst der afgelopen maand, op zichzelf beschouwd, niet ongunstig was; er kwam f 100.900 meer binnen dan waarop blijkens de maandraming was gerekend. In tegenstelling met de vorige maanden, toen de suikeraccijns zich in stijgende lijn bewoog, gaf de afgelopen maand een decrees te zien (van f 405.900). Toch was de ontvangst niet al te ongunstig; het tekort bij de raming bedroeg niet meer dan f 86.100. De accijns op tabak gaf opnieuw een daling (van f 432.900). Ook was de ontvangst beduidend lager dan in Juni jl. De gemiddelde maandraming werd niet gehaald (tekort f 214.600). Gerekend over zeven maanden is het loopende jaar f 1.147.800 in het nadeel. Het verbruik is vermindert; doch de hoofdoorzaak voor de daling in opbrengst is te zoeken in een verschuiving van het verbruik naar lagere prijsklassen.

De belasting op gouden en zilveren werken gaf f 1.500 méér; doch er kwam f 1.600 minder binnen dan de gemiddelde maandraming. De omzetbelasting bracht f 64.400 minder in de schatkist en f 963.800 minder dan de raming; de eerste maand van het kwartaal is voor deze heffing echter niet gunstig. Met de couponbelasting blijft het goed gaan; ditmaal vertoonde zij een accres van f 97.300, waardoor het surplus over de reeds verstreken maanden van het jaar steeg tot f 363.200. De raming werd in dien tijd reeds met f 681.600 overschreden.

De zegelrechten leverden f 152.000 meer op, waarvan f 82.300 was toe te schrijven aan een ruimer vloeien van de beursbelasting. Toch is de loop van dit middel teleurstellend; de raming werd niet gehaald (tekort f 146.200) en de eerste zeven maanden brachten f 664.900 minder op dan in het vorige jaar. Nog slechter is het gesteld met de registratierechten; ditmaal werd f 107.100 minder ontvangen dan in Juli 1935 en f 365.500 minder dan de maandraming, waardoor de achterstand over de reeds verstreken maanden steeg tot f 1.185.800. Er is weinig bedrijvigheid in de geldwereld en de handel in vast goed is nog steeds gestagneerd.

In tegenstelling met de vorige maand kwamen de successierechten thans weer boven de opbrengst van de gelijknamige maand van het vorige jaar uit (met f 288.300). Toch waren de ontvangsten niet hoog; immers slechts f 2.727.400 bij een maandraming van f 3.400.000. Over het algemeen is de loop der successierechten dit jaar niet zeer gunstig; tot dusver kwam f 787.600 minder binnen dan in de eerste zeven maanden van 1935. Tenslotte de loodsgelden,

die f 197.100 minder opleverden wegens de sterke verlaging van het tarief. Over zeven maanden bedraagt de teruggang f 1.426.400; hiertegenover staat, dat de raming met f 28.400 werd overtroffen.

Nog een enkel woord over de Directe Belastingen van Afdeling Ia. Aan grondbelasting is thans voor het Rijk een bedrag van f 10.197.400 op kohier gebracht (op 30 Juni jl. was de stand f 10.200.700), hetgeen een vooruitgang beteekent van f 269.900 bij den stand van den overeenkomstigen dienst op 31 Juli 1935. Wat de overige directe belastingen aangaat, doet het nieuwe belastingjaar 1936/1937 zijn invloed thans sterk gevoelen. Het zuiver bedrag der kohieren steeg bij de inkomstenbelasting in de afgelopen maand van f 29.341.900 tot f 42.689.600; dit laatste bedrag komt f 5.886.600 uit boven het kohierbedrag van den vorigen dienst op 31 Juli 1935, welk voordeelig verschil vermoedelijk grootendeels is te danken aan een vlugger verloop van de aanslagsregeling. Bij de vermogensbelasting steeg het bedrag der opgelegde aanslagen in de afgelopen maand van f 7.737.000 tot f 11.420.700, hetgeen een toeneming beteekent van f 943.800 in vergelijking met den stand op hetzelfde tijdstip van het vorige jaar. De stand der Verdedigingsbelasting I is ditmaal ook hooger dan op 31 Juli 1935 (toeneming f 218.900). De belasting van de doode hand wijst thans een zuiver kohierbedrag aan van f 1.211.200 (het vorige jaar op 31 Juli f 963.600).

INGEZONDEN STUKKEN.

HOE KAN HET VREEMDELINGENVERKEER NAAR NED.-INDIË BEVORDERD WORDEN?

Naar aanleiding van het artikel onder bovenstaanden titel, opgenomen in E.-S.B. van 1 Juli jl., schrijft men ons uit Indië van bevoegde zijde het volgende:

„Het is speciaal dat gedeelte van het artikel, voorkomend op pagina 495, eerste kolom onderaan tot „les premiers sentiments, sont les meilleurs”, in het midden van de tweede kolom, waartegen wij met kracht meenen te moeten opkomen. Deze toestanden hebben inderdaad een jaar of 10, 15 geleden op Java bestaan, maar dat behoort al sinds geruimen tijd tot het verleden.

Door de Officieele Vereeniging voor Toeristenverkeer en de betreffende scheepvaart-maatschappijen wordt een intensieve actie gevoerd in het buitenland om de passagiers naar Indië te krijgen, ze hier wegwijst te maken en ze bij aankomst over te dragen aan een goed erkend toeristenbureau als het Nederlandsch-Indisch Touristenbureau (Nitour), dan wel aan Michael's Travel Bureau (Agent van Thos. Cook en American Express Company), die hen aan boord ontmoeten en onder wier leiding zij verder de reis maken. Voor Celebes, Bali en Nias draagt de Koninklijke Paketvaart Maatschappij zorg voor de uitvoering van de overland-tours.

Er zijn echter steeds toeristen, die prijs blijven stellen op een volkomen onafhankelijkheid en zich van te voren niet wenschen te binden, om welk motief ook, en hier te lande aangekomen, evenmin gebruik wenschen te maken van de bemiddeling van bovengenoemde, te goeder naam en faam bekend staande instellingen. Deze hebben het dan geheel aan zichzelf te wijten, indien zij in handen vallen van minder gunstige lieden of „gidsen van verdacht allooi”. Daarvoor de verkeersorganisaties hier te lande zonder meer aansprakelijk te stellen, komt ons niet billijk voor.”

BOEKAANKONDIGINGEN.

Beiträge zur Konjunkturlehre. Festschrift zum zehnjährigen Bestehen des Instituts für Konjunkturforschung te Berlijn. (Hamburg 1936; Hanseatische Verlagsanstalt A. G. Prijs R.M. 10.—).

Oorspronkelijk was het de bedoeling dezen bundel ter gelegenheid van zijn 50stigen verjaardag aan te bieden aan Prof. Wagemann, die zich echter niet

„jubilaümsreif” acht en het daarom bestemde voor het 10-jarig bestaan van het bekende Berlijnsche conjunctuurinstituut. In deze korte periode heeft dit Instituut door zijn publicaties een wereldnaam verkregen. Het heeft bovendien de groote waarde van conjunctuuranalyses, ook voor het bedrijfsleven, sterk op den voorgrond gebracht en bewezen, dat zuiver gestelde diagnoses, tot een groote verheldering van het conjunctuurgebeuren bijdragen.

Op de publicaties van het Instituut is ook critiek uitgeoefend. Dat is niet te verwonderen voor een instelling, die „aan den weg timmert” en vaak den moed heeft gehad tegen de publieke meening in haar meening te zeggen. Het pad van een conjunctuuronderzoeker, die durft te waarschuwen voor een dreigende ongunstige ontwikkeling, kan gevaarlijk zijn. Men dient zich daarbij wel te realiseren, dat een conjunctuurinstituut, dat aan zijn taak wil beantwoorden, geen historische feiten belicht, maar voortdurend in het heden werkt, of om het nog precieser uit te drukken, op de grens van het heden en de toekomst moet staan.

Dit is een moeilijke en verantwoordelijke taak en dat het Berlijnsche instituut met zijn prachtig geoutilleerd apparaat, waarin een groot aantal wetenschappelijke specialisten werkt, tegen deze taak volkomen is opgewassen — al zou men thans over de Deutsche conjunctuur wel scherpere analyses wenschen — is wel het beste compliment, dat men het jubilerende instituut kan geven.

Het Gedenboek bevat een overzicht van het ontstaan en de organisaties van den conjunctuurdienst in Duitschland en bijdragen van een groot aantal buitenlanders.

Prof. *Bullock* (Harvard) behandelt de vraag van een internationale samenwerking van conjunctuurinstituten en wijst daarbij op de veranderde structuurverschijnselen in de wereldhuishouding, waarmede het conjunctuuronderzoek rekening moet houden. Prof. *Dupriez* analyseert de ontwikkeling van loonen en prijzen en van het verbruik in België gedurende de laatste 15 jaren. Prof. *Gini* en Prof. *Vergottini* (Italië) behandelen de drie barometersystemen voor Italië. Aanknoopend bij overeenkomstige onderzoekingen in andere landen, worden de bijzondere voorwaarden van het Italiaansche conjunctuuronderzoek aan een concreet voorbeeld getoetst. Prof. *Günther* (Oostenrijk) levert een bijdrage over het verband tusschen algemeene conjunctuurschommelingen en ontwikkeling van het vreemdelingenverkeer.

De conjunctuurwaarneming in Chili wordt door *Carlos Keller* belicht. Over een monetair onderwerp, de inflatie in Japan, schrijft Prof. *Shotaro Kojima*. De verbruiksgewoonten zijn daar zoo anders dan in Europa, dat algemeene prijsstijgingen op de markt voor verbruiksgoederen eenvoudig daarom niet te verwachten zijn, omdat de voor Japan noodzakelijke levensbehoeften nauwelijks geëxporteerd worden. Prof. *Lipinski* (Polen) analyseert de factoren, die de investeeringsbedrijvigheid in de conjunctuurbeweging bepalen. Een ander thema van de conjunctuurtheorie behandelt Dr. *Schwarz* (Londen), die de theorie van Hicks (invloed van risicofluctuaties) onderzoekt. *Karl Snyder* vergelijkt zijn berekeningen over het productieprobleem met de overeenkomstige studies van het Institut für Konjunkturforschung en komt tot het resultaat, dat beide onderzoekingen elkaar bevestigen.

Het mathematisch gedeelte, dat ook niet ontbreekt, wordt behandeld door Prof. *Tinbergen*. Prof. *Varga* vergelijkt de ontwikkeling van de arbeidsprestatie in Hongarije met de overeenkomstige ontwikkeling in Duitschland. De reeks van artikelen wordt besloten met een beschouwing van Prof. *Vito* (Italië) over de beteekenis van het „Zwangsparen” voor de conjunctuurbarometers.

Tenslotte zijn de publicaties van het Instituut op overzichtelijke wijze gesystematiseerd. Alles tezamen een waardevolle publicatie.

Economische voorlichting in Nederland door Mr. Dr. A. Roeterink. (Amsterdam 1936; N.V. Drukkerij Jacob van Campen).

Economische Voorlichting. Overdruk van de artikelen van Minister Gelissen, Dr. H. M. Hirschfeld en Dr. T. P. van der Kooy uit „Handelsberichten” van 23 Juli.

Voor het behoud van onze welvaart is handhaving, ja zelfs uitbreiding van den Nederlandschen export een gebiedende eisch. Zelfs een ver doorgevoerde industrialisatie — indien deze mogelijk en voordelig moet worden geacht — ontslaat ons niet van deze noodzakelijkheid. Ook Minister Gelissen, de Urheber van de industrialisatiegedachte, verklaart het uitdrukkelijk: naarmate de industrialisatie van Nederland voortschrijdt, zal een naar evenredigheid grotere plaats op de buitenlandsche afzetgebieden veroverd dienen te worden.

Wanneer alzoo vaststaat, dat export een levensnoodzakelijkheid is voor ons land, dan is de consequentie daarvan, dat onze exporteurs voortdurend moeten zijn en blijven ingelicht over de afzetmogelijkheden van Nederlandsche producten op de wereldmarkt. Hiertoe is een goed geoutilleerde en snel werkende voorlichtingsdienst onontbeerlijk.

Men zou wellicht meenen, dat met het uitgebreide diplomatieke en consulaire corps, waarover Nederland beschikt, niets gemakkelijker zou zijn te realiseren. De uitvoerige voorgeschiedenis van dezen voorlichtingsdienst, welke Mr. Roeterink in het eerste deel van zijn werk schetst, bewijst echter, dat zulks niet het geval was. Want niettegenstaande de in 1926 ingestelde Commissie-Posthuma in 1928 aan de Regeering het advies uitbracht, dat de huidige officieele organisatie zelfs niet voldoet aan de meest bescheiden eischen, welke aan een openbaren voorlichtingsdienst gesteld moeten worden en de Regeering in datzelfde jaar verklaarde zich met het door de Commissie opgestelde schema te kunnen vereenigen, werd eerst zeer onlangs overgegaan tot „systematisering en centralisering van wat tot dusverre reeds aan Overheidswerkzaamheid op dit gebied geschiedde”, zooals Dr. Hirschfeld het uitdrukt.

Het mag dan ook een zeer gelukkige omstandigheid worden geacht, dat Mr. Roeterink een zoo uitvoerig en gedocumenteerd betoog aan deze economische voorlichting heeft gewijd.

Na de voorgeschiedenis te hebben beschreven, geeft hij dan een overzicht van hetgeen door andere exporteerende landen op dit gebied wordt gedaan. Het bijeenbrengen van dit materiaal is zeer belangrijk, omdat zoodoende door vergelijking met en toetsing aan de methoden en resultaten van anderen voor ons zelve een zoo efficiënt mogelijk systeem kan worden verkregen.

In het laatste gedeelte van zijn werk geeft Mr. Roeterink dan een in details uitgewerkte schets van de wijze, waarop naar zijn meening de nieuwe economische voorlichtingsdienst diende te worden ingericht.

Hij kiest daartoe den gemengden vorm — samenwerking tusschen Overheid en particulier bedrijfsleven — welke ook reeds van andere zijde werd gepropageerd. De recente reorganisatie der economische voorlichting heeft dien weg niet gekozen, en zal dus in de praktijk hebben te bewijzen, of de vrees van Mr. Roeterink ongegrond is, en of ook een zuiver ambtelijke voorlichtingsdienst bevredigende resultaten kan geven.

Intusschen betreft deze controverse slechts een kwestie van vorm. Waar het op aankomt is de inhoud, het geven van de voorlichting. Deze is voor de toekomst van ons bedrijfsleven van eminent belang, en het is daarom een verheugend verschijnsel, dat Dr. Van der Kooy, de chef van den Economischen Voorlichtingsdienst, er op wijst, dat naar activeering en verbetering van de berichtgeving, alsmede naar uitbreiding en perfectioneering van de outillage zal worden gestreefd.

v. d. V.

ONTVANGEN BOEKEN.

De wettelijke regeling van den koop en verkoop op afbetaling door Mr. Fr. W. Fischer en Mr. L. D. Frank. (Haarlem 1936; H. D. Tjeenk Willink & Zoon N.V. Prijs f 2.90).

Dit boek, hetwelk als No. II van „Nieuw Recht” onder redactie van Mr. Dr. H. F. A. Völlmar is verschenen, behandelt zoowel de geschiedenis van de wet als ook artikelsgewijs de wettelijke regeling van de overeenkomst van koop en verkoop op afbetaling in B. W. en R. v. enz., en de wet op het afbetalingsbedrijf.

Toegevoegd zijn een overzicht van de Nederlandsche rechtspraak, betrekking hebbende op afbetalingsovereenkomsten, voor zoover daaraan, na invoering der nieuwe wettelijke regeling, invloed kan worden toegekend, een lijst van schrijvers over het afbetalingsstelsel en de wettelijke regeling daarvan, contractmodellen en registers.

Gegenwartsprobleme des Hotelwesens door Dr. Gustav Lotz. (Würzburg 1935; Verlag Konrad Tritsch. Prijs R.M. 3.—).

De toenemende belangstelling, welke tegenwoordig alle met vreemdelingenverkeer verbandhoudende vragen onderwinden, gaf schrijver aanleiding de betrekkingen tusschen vreemdelingenverkeer en hotelbedrijf te onderzoeken. Speciaal is aandacht geschonken aan de verschuivingen in de sociale en economische verhoudingen, welke op het hotelwezen van invloed zijn. Na uiteenzettingen over het hotelbedrijf in de conjunctuur en over veranderingen in de reisgewoonten worden de prijsvorming in het hotelbedrijf en de internationale concurrentie in het vreemdelingenverkeer besproken.

Regulierte Wirtschaft door Prof. K. Englis. (Praag 1936; Orbis Verlag A. G. Prijs Kr. 30.—).

De schrijver behandelt de geordende maatschappij, die bij het voortbestaan van den ondernemersstand van het particulier eigendom de gebreken van de vrije concurrentie door staatsingrijpen wil corrigeren. Geschetst worden o.a. de verschillen tusschen een liberale en een syndicalistische maatschappij, de positie van de geordende maatschappij in het internationale goederenverkeer enz. Het staatsrechtelijke vraagstuk wordt vooral behandeld met het oog op de verhoudingen in Tsjecho-Slowakije.

Spoorweg-Reorganisatie en vaste-lastenverdeling bij het verkeer door S. A. Reitsma.

Overdruk uit „Binnenscheepvaart” van 8 Aug. jl.

AANVOER VAN GRANEN.

(In tons van 1000 kg.)

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16/22 Aug. 1936	Sedert 1 Jan. 1936	Overeenk. tijdvak 1935	16/22 Aug. 1936	Sedert 1 Jan. 1936	Overeenk. tijdvak 1935	1936	1935
Tarwe	9.756	621.817	566.887	—	8.311	13.842	630.128	580.729
Rogge	891	148.832	133.741	—	1.976	281	150.808	134.022
Boekweit	54	19.299	14.072	—	350	—	19.649	14.072
Maïs	13.752	491.420	496.965	6.128	104.852	81.790	596.272	578.755
Gerst	6.109	197.426	193.591	85	12.892	23.023	210.318	216.614
Haver	496	62.867	87.774	—	680	1.660	63.547	89.434
Lijnzaad	11.080	157.538	128.866	1.775	143.031	250.331	300.569	379.197
Lijnkoek	900	34.817	30.193	—	175	—	34.992	30.193
Tarwemeel	1.000	24.115	13.311	270	6.096	4.227	30.211	17.538
Andere meelsoorten	185	20.396	17.970	—	1.076	2.098	21.472	20.068

Reorganisatie Gemeentebestuur, rapport van een commissie ingesteld door de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel. (Alphen a. d. Rijn 1936; N. Samsom N.V. Prijs f 1.25).

Dit rapport bevat beschouwingen over de samenstelling van den raad en van het college van burgemeester en wethouders; de taakverdeling tusschen de verschillende organen van gemeentebestuur; de positie van de gemeentebedrijven; het toezicht van gedeputeerde staten; overbrenging van bevoegdheden van de gemeenten naar nieuwe publiekrechtelijke lichamen.

Na zakelijke uiteenzetting van de bestaande toestanden en mogelijke oplossingen, eindigt het rapport met een vijftal conclusies.

Motorrijtuigen- of benzinebelasting? Publicatie van de Algemeene Nederlandsche Verkeersfederatie. Bundel II No. 16, 28 Mei 1936.

Conclusie en beschouwingen van de door de Algemeene Nederlandsche Verkeersfederatie in het leven geroepen Commissie ter bestudering van het vraagstuk betreffende een eventuele omzetting van de motorrijtuigenbelasting in een verhooging van het invoerrecht op benzine.

Omzetting van de motorrijtuigenbelasting in een verhooging van het invoerrecht op benzine wordt door de commissie ontraden.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT VAN DEN STAND DER RIJKSMIDDELEN Ult. Juli 1936 (in Gulden)

AFDEELING Ia Dir. belastingen.	Kohieren voor den dienst 1936 ¹⁾			Zuiver bedrag der kohieren voor den vorige dienst t. m. dezelfde maand van het vorige jaar ¹⁾
	Totaal bedrag	Bedragen, welke zijn teruggegeven of anders dan wegens betaling op de koh. afgeschr.	Zuiver bedrag	
Grondbelast. a)	10.210.663	13.268	10.197.395	9.927.527
Inkomst.bel. b)	43.740.181	1.050.559	42.689.622	36.803.051
Vermogensbel. c)	11.518.778	98.127	11.420.651	10.476.888
Verdedig.bel. I	6.150.136	48.576	6.101.560	5.882.706
Bel. v. d. doodehd.	1.213.861	2.629	1.211.232	963.566
Totaal...	72.833.619	1.213.159	71.620.460	64.053.738

a) $\frac{1}{4}$ hoofdsom + 20 procenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen.

b) Hoofdsom + 60—78 procenten. c) Hoofdsom + 75 procenten.

¹⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1936/1937 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingjaar 1935/1936.

²⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1935/1936 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1934/1935.

AFDEELING Ib Overige middelen.	Juli 1936	Sedert 1 Jan. 1936	Overeenkomstige periode 1935
Benaming der middelen			
Divid.- en tantiëmabel.	1.777.820	6.959.751	8.180.960
Rechten op den invoer	5.767.133	48.763.907	50.049.915
Statistiekrecht	145.008	942.586	908.441
Accijns op zout	165.388	1.097.715	1.268.206
Accijns op geslacht	534.758	3.468.875	3.131.673
Accijns op wijn	46.414	1.054.526	1.373.817
Accijns op gedistill.	2.305.055	15.675.197	15.951.270
Accijns op bier	684.281	4.098.409	4.676.869
Accijns op suiker	4.330.614	29.128.053	30.061.363
Accijns op tabak	2.702.057	19.559.436	20.707.236
Bel. op gouden en zilverw.	38.000	266.289	280.121
Omzetbelasting	4.036.237	34.279.875	33.652.111
Couponbelasting	638.702	3.598.292	3.235.062
Recht. en boeten v. zegel	1.403.780 ²⁾	9.484.629	10.149.564
Recht. en boet. v. registr.	801.204	5.050.599	6.836.371
Recht. en boet. v. successie, v. overgang bij overlijden en v. schenking	2.727.405	19.779.333	20.566.948
Opbrengst d. loodsgelden	43.130	320.020	1.746.375
Totaal...	28.146.986	204.127.492	212.776.302

¹⁾ Hieronder begrepen wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissonnairs in effecten, enz. f 319.936 (Beursbel.). ²⁾ Id. / 2.334.420.

AFDEELING II. DIENSTJAAR 1935.

Benaming der middelen	Bedrag van de raming	Zuivere opbrengst over het tijdvak van 1 Jan. 1935 tot en met de maand Juli 1936
Grondbelasting. ($\frac{1}{4}$ hoofdsom + 20 procenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen.)	9.870.000	9.959.795
Inkomstenbelasting (hoofdsom + procenten) ¹⁾	74.200.000 ³⁾	68.379.641
Vermogensbelasting (hoofdsom + procenten) ²⁾	19.015.000 ³⁾	18.269.810
Verdedigingsbel. I	9.200.000	8.791.218
Belasting v. d. doode hand	3.000.000	1.994.323
Divid.- en tantiëmabelasting.	12.000.000	10.483.410
Rechten op den invoer	97.500.000	89.239.047
Statistiekrecht	1.800.000	1.639.545
Accijns op zout	2.000.000	2.057.986
Accijns op geslacht	6.500.000	5.946.428
Accijns op wijn	2.400.000 ⁴⁾	2.114.216
Accijns op 't gedistilleerd	31.000.000	28.387.355
Accijns op bier	10.000.000	8.446.236
Accijns op suiker	50.000.000	53.826.172
Accijns op tabak	34.000.000	33.963.299
Belast. op gouden en zilverw.	550.000	497.041
Omzetbelasting	81.500.000	60.943.781
Couponbelasting	5.000.000	5.705.425
Rechten en boeten van zegel	16.000.000	16.109.663
Rechten en boeten v. registr.	11.500.000	10.531.054
Rechten en boeten v. successie, v. overgang bij overlijden en v. schenking	33.000.000	34.707.931
Opbrengst der loodsgelden	2.600.000 ⁵⁾	2.612.053
Totaal...	512.635.000	474.605.429

¹⁾ Ten behoeve van het belastingdienstjaar 1934/1935 werden 20, ten behoeve van het belastingdienstjaar 1935/1936 worden 60—78 procenten geheven. ²⁾ Ten behoeve van het belastingdienstjaar 1934/1935 werden 55, ten behoeve van het belastingjaar 1935/1936 worden 75 procenten geheven. ³⁾ Nader gewijzigd ingevolge de wet van 4 Maart 1935. (Stbl. No. 70). ⁴⁾ Id. 13 September 1935 (Stbl. No. 548). ⁵⁾ Id. 10 October 1935 (Stbl. No. 601).

OVERZICHT VAN DE INKOMSTEN TEN BATE VAN HET WERKLOOSHEIDSSUBSIDIEFONDS.

Dienst 1936/1937	Bedrag van raming	Zuiver bedrag kohieren tot en met de maand Juli 1936
Grondbelasting (veertig ten honderd van de hoofdsom)	9.840.000	9.912.384
Personeele belasting (tachtig ten honderd van de hoofdsom naar den eersten, tweeden en derden grondslag)	¹⁾ 21.750.000	20.795.993
Gemeentefondsbelasting (vijf en twintig procenten op de hoofdsom)	¹⁾ 15.000.000	14.842.309
Vermogensbelasting (twintig procenten op de hoofdsom)	2.260.000	2.074.806
Inkomstenbelasting (tien procenten op de hoofdsom)	¹⁾ 4.700.000	4.428.842
Totaal.....	53.550.000	52.054.334

¹⁾ Nader gewijzigd ingevolge de Wet van 2 Augustus 1935 (Stbl. No. 453).

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET GEMEENTEFONDS.

	Dienst 1935/1936 Zuiver bedrag der kohieren tot en met de maand Juli 1936	Zuiver bedrag der kohieren voor den dienst 1934/35 tot en met dezelfde maand van 1935
Gemeente.f.belast.	61.386.743	55.914.923
Tijd.opc.o.d.gem.f.b. ¹⁾	—	21.153.985
Opc.verm.t.get.v.50	5.352.186	5.509.968
Tijd.opc.o.d.verm.b. ²⁾	—	3.305.981

¹⁾ Nader gewijzigd ingevolge de wet van 2 Aug. 1935 (Stbl. No. 451). ²⁾ Alléén voor het dienstjaar 1934/1935.

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET VERKEERSFONDS.

	Juli 1936	1936	1935
Motorrijtuigenbelasting	1.889.558	14.398.370	12.526.124
Rijwielbelasting	3.705.425	3.824.800	120.968
Totaal	5.594.983	18.223.170	12.647.092

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTO'S.

Table of bank discount rates for various cities including Amsterdam, London, Berlin, and others, with columns for date and rate.

OPEN MARKT.

Table of open market data for 1936, 1935, 1934, and 1914, listing various financial instruments and their values.

1) Koers van 21 Aug. en daaraan voorafgaande weken, t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various locations like London, Berlin, Paris, and Batavia.

Table of exchange rates for Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, and Madrid.

Table of exchange rates for Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Helzingfors, Buenos Aires, and Montreal.

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't lste of 2de No. van ieder maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates in New York for London, Paris, Berlin, and Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various locations like Alexandria, Athens, Bangkok, and others.

1) Offic. not. 5 Aug. 167/8. 2) Offic. not. 15 laten, gem. not., welke imp. hebben te betalen, 2 Juli 17.08; 20 Aug. 17.06; 21 Aug. 17.08; 22 Aug. 17.06. 3) Offic. not. 8 Aug. 38 3/16; 14 Aug. 38 3/16; 17 Aug. 38 3/16; 19 Aug. 38 3/16. 4) Id. 11 Mrt. 1935 4 1/4. 5) 90 dg. Vanaf 28 Aug. laatste 'export' notering.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS

Table of silver and gold prices for London and New York in 1936.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Table showing the status of the national treasury, including income and expenses.

Table of national debt obligations (Nederlandsch-Indische Vlottende Schuld).

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table of Dutch-Indiian floating debt, including various types of bonds and obligations.

CURAÇOASCHE BANK.

Table of Curaçao Bank assets and liabilities, including gold, silver, and other financial items.

N GROOTHANDELSPRIJZEN 1)

Table with columns for ZUIVEL EN EIEREN (Boter, Kaas, Eieren) and METALEN (Koper, Lood, Tin, IJzer, Gieterij-IJzer, Zink, Goud, Zilver). Rows list various commodities and their prices in different units and currencies.

pt. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2; van 5 Febr. 1934 tot 6 Juli 1936 80 kg. La Plata. 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 Oct. 1933 No. 2 Canada. 4) Tot Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64/65 K.G. Zuid-Russische. 5) 1 Aug. 6) 8 Aug. 7) 15 Aug. 8) 21 Aug. 9) 6 Aug. 10) 13 Aug. 11) 20 Aug. 12) 7 Aug. 13) 14 Aug. 14) 21 Aug. 15) 4 Aug.

BOUWMATERIALEN KOLONIALE PRODUCTEN

Table with columns for BOUWMATERIALEN (Vurenhout, Steenen) and KOLONIALE PRODUCTEN (Cacao, Copra, Koffie, Rubber, Suiker, Thee). Rows list various building materials and colonial products with their prices.

Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. '31 zijn op goudbasis omgerekend; de Dollarnoteringen vanaf 20 April '33 zijn in verhouding van de depreciatie den Dollar t.o.v. den Gulden verlaagd.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 24 Augustus 1936.

		Activa.	
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	21.174.966,60	
sels, Prom.	Bijbnk. "	421.757,54	
enz. in disc.	Ag.sch. "	2.521.186,05	f 24.117.910,19
Papier o. h. Buitenl.	in disconto	"
Idem eigen portef.	f	2.192.000,—	"
Af: Verkocht maar voor debk. nog niet afgel.	"	—	" 2.192.000,—
Beleeningen	Hfdbk. f	81.959.336,60 ¹⁾	
incl. vrsch.	Bijbnk. "	5.555.035,81	
in rek.-crt.	Ag.sch. "	33.451.707,06	
op onderp.	f	120.966.079,47	
Op Effecten	f	116.598.190,82 ¹⁾	
Op Goederen en Spec.	"	4.367.888,65	" 120.966.079,47 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk	"	—	"
Munt, Goud	f	124.603.480,—	
Muntmat., Goud	"	546.902.283,60	
	f	671.505.763,60	
Munt, Zilver, enz.	"	22.804.724,11	
Muntmat., Zilver	"	—	" 694.310.487,71 ²⁾
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfonds	"	39.541.272,13	
Gebouwen en Meub. der Bank	"	4.600.000,—	
Diverse rekeningen	"	4.853.763,84	
Staat d. Nederl. (Wet v. 27.5.'32, S. No. 221)	"	11.958.329,12	
	f	902.539.847,46	

Passiva.

Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefonds	"	3.105.769,04
Bijzondere reserve	"	6.300.000,—
Pensioenfonds	"	10.261.919,74
Bankbiljetten in omloop	"	750.070.410,—
Bankassigatiën in omloop	"	10.560,05
Rek.-Cour. { Het Rijk	f	53.328.614,33
saldo's: { Anderen	"	57.570.020,52
	"	110.898.634,85
Diverse rekeningen	"	1.892.553,78
	f	902.539.847,46
Beschikbaar metaalsaldo	f	350.345.462,48
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	"	875.863.656,20
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht	"	—

¹⁾ Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99)..... f 68.518.450,—
²⁾ Waarvan in het buitenland..... " 26.409.098,16

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
24 Aug. '36	124603	546.902	750.070	110.909	350.345	80,6
17 " '36	124603	538.346	744.387	110.389	344.245	80,2
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
24 Aug. 1936	24.118	—	120.966	2.192	4.854
17 " 1936	25.442	—	122.232	2.192	4.611
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹⁾ Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
22 Aug. '36 ²⁾	108.140	—	156.270	24.390	35.876
15 " '36 ²⁾	107.730	—	159.770	25.030	33.810
25 Juli 1936	88.062	19.887	156.092	28.100	34.272
18 " 1936	88.062	19.456	158.395	22.237	35.264
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Dts-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
22 Aug. '36 ²⁾	2.170	71.780	—	10.300	60
15 " '36 ²⁾	2.370	75.970	—	10.400	58
25 Juli 1936	2.258	10.944	55.062	10.632	59
18 " 1936	2.664	10.958	51.855	10.284	60
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
19 Aug. 1936	244.862	444.540	59.249	9.677	21.282
12 " 1936	244.011	450.285	52.676	8.939	19.290
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
19 Aug. '36	86.408	23.562	95.966	39.958	60.322	37,8
12 " '36	89.613	17.418	97.990	37.981	53.726	35,0
22 Juli '14	11.005	14.736	—	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
13 Aug. '36	54.848	603	12	14.235	1.245	5.797	3.200
7 " '36	54.989	604	16	15.221	1.248	6.037	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
13 Aug. '36	5.640	2.490	84.360	517	1.310	6.503
7 " '36	5.640	2.485	84.907	519	1.299	6.349
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Aug. 1936	72,4	24,5	5,4	4.304,6	46,9
7 " 1936	72,1	24,5	5,2	4.512,7	43,6
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Aug. 1936	220,6	591,7	4.240,3	639,8	215,6
7 " 1936	220,9	526,9	4.301,0	708,6	214,1
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 15,7 Aug. resp. 20,— mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË (in Belga's).

Data	Goud		Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheids-fondsen	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Munt en diversen						Schatkist	Partic.
19 Aug.	3.727	53	1.407	75	157	40	4.470	31	950
12 " "	3.735	52	1.406	74	157	40	4.492	19	944

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad		„Other cash“ ²⁾	Wissels	
	Totaal bedrag	Goud-certifi-caten ¹⁾		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
29 Juli '36	8.197,2	8.185,5	303,1	3,7	3,1
22 " '36	8.197,5	8.185,3	293,4	3,4	3,1

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circu-latie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ³⁾	Algem. Dek-kings-perc. ⁴⁾
29 Juli '36	2.430,2	3.979,8	6.764,9	130,2	79,2	—
22 " '36	2.430,2	3.976,9	6.754,3	129,8	79,1	—

¹⁾ Deze certificaten werden door de Schatkist aan de Reserve Banken gegeven voor de overname van het goud, toen de \$ op 31 Jan. '34 van 100 op 59.06 cents werd gedevalueerd.

²⁾ „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

³⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ⁴⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal leening.	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
22 Juli '36	—	8.348	14.098	4.816	27.136	5.014
15 " '36	—	8.412	14.102	4.717	27.153	4.999

De posten van De Ned. Bank, de Javascche Bank en de Bank of Eng-land zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de be-treffende valuta.